

European Bank
for Reconstruction and Development

ФІНАНСОВА АГРАРНА РОЗПИСКА

Інструкція по використанню

Перша редакція від 01 березня 2017

Віктор Андрієвський

Старший Експерт, кандидат технічних наук, академік УАН, Інститут розвитку аграрних ринків

Галина Цвик

Експерт з юридичних питань, Інститут розвитку аграрних ринків

Олександр Коротков

Експерт з фінансових питань, кандидат DBA, MBA, Інститут розвитку аграрних ринків

Василь Говгера

Економіст, консультант Європейського Банку Реконструкції та Розвитку

Ця інструкція була підготовлена за сприяння Європейського Банку Реконструкції та Розвитку (ЄБРР). Інформація що надається в даній інструкції є виключною відповідальністю її авторів і не обов'язково відображає точку зору ЄБРР.

ЗМІСТ

1 Загальний опис аграрних розписок	3
2 Використання фінансової аграрної розписки агровиробником	4
2.1 Прийняття рішення щодо залучення коштів	4
2.2 Необхідні умови для залучення коштів з використанням аграрної розписки	5
2.3 Звернення до кредитора та переговори	5
2.4 Видача фінансової аграрної розписки	6
2.5 Бухгалтерський облік операцій агровиробником	7
2.6 Дозволені/заборонені дії при використанні фінансової аграрної розписки	9
3 Використання фінансової аграрної розписки кредитором (банком)	9
3.1 Особливості використання фінансової аграрної розписки банком	9
3.2 Оцінка кредитоспроможності виробника сільськогосподарської продукції	10
3.3 Отримання фінансової аграрної розписки	10
3.4 Бухгалтерський облік операцій з фінансовими аграрними розписками (банк-кредитор)	11
4 Оподаткування операцій з фінансовими аграрними розписками	13
5 Моніторинг	13
6 Погашення фінансової аграрної розписки за рахунок реалізації заставленого врожаю	14
7 Примусове стягнення за фінансовою аграрною розпискою	15
8 Форма фінансової аграрної розписки	16
Додаток 1: Детальний опис процедури примусового стягнення за аграрними розписками	19
Додаток 2: Методика здійснення моніторингу застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції за аграрними розписками	30

1. ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС АГРАРНИХ РОЗПИСОК

Аграрна розписка – це товаророзпорядчий документ, що видається боржником на виконання договору, і який з моменту своєї видачі діє незалежно від договору, на виконання якого виданий.

Для інвесторів-кредиторів це дає ряд юридичних гарантій - оспорування чи визнання недійсним договору не зупиняє дію аграрної розписки, а отже, і не звільняє від обов'язку її виконання.

Це дозволяє інвесторам використовувати аграрні розписки в торгових операціях на вторинному ринку, а також для отримання рефінансування від інших осіб під заставу аграрних розписок, адже до їх нового власника чи заставодержателя переходять лише права на отримання виконання, незалежно від умов первинних договорів і пов'язаних з ними ризиків.

Законом встановлена безумовність зобов'язань агровиробника здійснити виконання аграрної розписки¹ і кредитор може без тривалих судових процедур отримати за один день виконавчий документ у позасудовому порядку,² що істотно спрощує та здешевлює примусове стягнення боргів з недобросовісних боржників.

Зі свого боку, агровиробники з огляду на безумовний характер аграрних розписок мають бути обачними у їх видачі — і видавати їх лише після надходження інвестиції або отримання достатніх гарантій її фактичного надходження в найближчий час.

Аграрні розписки поділяються на два види – товарні та фінансові. Відповідно, інвестиції агровиробникам в обмін на аграрні розписки можуть надходити від двох груп інвесторів:

(I) Суб'єкти господарювання, зацікавленні в отриманні у власність вирощеної сільськогосподарським товаровиробником продукції, користуються товарними аграрними розписками;

(II) Інвестори, що не зацікавлені займатися операціями з сільськогосподарською продукцією, отримують можливість здійснювати інвестиції в обмін на фінансові аграрні розписки.

Застава є однаковою для обох видів аграрних розписок. І товарні розписки, за якими агровиробник передає в майбутньому певну кількість вирощеної ним продукції, і фінансові розписки, за якими боржник сплачує суму коштів, що може бути еквівалентна вартості вирощеної ним продукції, забезпечуються однаково – майбутнім врожаєм, в обсязі, що повинен бути не меншим за розмір зобов'язання за аграрною розпискою.³ Перехід права власності чи оренди на земельну ділянку до іншої особи не припиняє право сторін за аграрною розпискою користуватися такою землею до завершення збирання відповідного врожаю, але в будь-якому разі — до закінчення поточного маркетингового року.⁴ Застава за аграрною розпискою наділяє інвестора правом переважно перед іншими кредиторами погасити борг за рахунок заставленого майбутнього врожаю аграрія. Таке право додатково гарантується шляхом наділення кредитора правом доростити, зібрати заставлений майбутній

1 ч.1 ст.4, ч.1 ст.6 Закону України «Про аграрні розписки»

2 ч.2 ст.14 Закону України «Про аграрні розписки», ч.1 ст.88 Закону України «Про нотаріат»

3 ч.2 ст.7 Закону України «Про аграрні розписки»

4 ч.2 ст.2 Закону України «Про аграрні розписки»

врожай та погасити зобов'язання боржника - набути право власності на зібрану сільськогосподарську продукцію (по товарним аграрним розпискам) або продати заставлену продукцію та зарахувати плату за неї як виконання зобов'язань боржника (по фінансовим аграрним розпискам). Після збору врожаю та повного погашення аграрної розписки решта зібраної (виращеної) сільськогосподарської продукції або отриманих від її реалізації коштів залишається у власності боржника. При цьому витрати, здійснені кредитором за аграрною розпискою на дорошування та збір врожаю заставленої сільськогосподарської продукції, відшкодовуються боржником окремо в порядку, передбаченому законодавством для відшкодування майнової шкоди.⁵

Фінансова аграрна розписка - це аграрна розписка, що встановлює безумовне зобов'язання боржника сплатити грошову суму, розмір якої визначається за погодженою боржником і кредитором формулою з урахуванням цін на сільськогосподарську продукцію у визначеній кількості та якості.

Це означає, що в фінансовій аграрній розписці в момент її видачі може бути зафіксована як конкретна сума, що підлягає сплаті, так і порядок її сплати у майбутньому — в залежності від зміни цін на сільськогосподарську продукцію або без такої залежності.

Видачею фінансової аграрної розписки агровиробник зобов'язується оплатити товари та послуги, повернути борг, тощо.

2. ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВОЇ АГРАРНОЇ РОЗПИСКИ АГРОВИРОБНИКОМ

2.1 Прийняття рішення щодо залучення коштів

Аграрна розписка є одним із можливих інструментів для залучення кредитних ресурсів — так само, як кредитні договори, векселя, облігації, та інші фінансові інструменти.

Порівняльна таблиця вибраних фінансових інструментів

	Договори форвардної поставки, кредиту та застави	Вексель	Облігація	Заставна	Аграрна розписка
Застава майбутнього врожаю	Обмежена — як додаткова застава	Ні	Ні	Ні	Так
Оперативність оформлення	Так	Так	Ні	Так	Так
Низька вартість оформлення	Так	Так	Ні	Так	Так
Безумовність	Ні	Так	Так	Так	Так
Позасудове стягнення	Ні	Так	Ні	Так	Так

Лише в аграрних розписках застава майбутнього врожаю може бути використана як єдина застава, що дозволяє ефективно використовувати цей актив (біологічні активи зокрема) для залучення кредитних ресурсів, в першу чергу — залучення обігових коштів, а відображене в Реєстрі аграрних розписок тривале та успішне використання цього

інструменту формує позитивну кредитну історію агровиробника.

Аграрні розписки надають кредиторам більше гарантій та повноважень в порівнянні з альтернативними інструментами, тож можна очікувати кращих умов кредитування.

Наявний досвід використання розписок свідчить про значно швидше прийняття рішення кредиторами. Правильне використання аграрних розписок дозволяє агровиробникам планувати свою діяльність в обсягах вирощеної продукції, розподіливши з кредитором ризики ціноутворення. У якості застави використовується майбутній врожай, що є головною та може бути єдиною заставою.

Наведені переваги аграрних розписок у комплексі з умовами надання кредитних ресурсів можуть бути визначальними для вибору саме аграрної розписки як інструмента кредитування.

2.2 Необхідні умови для залучення коштів з використанням аграрної розписки

Аграрна розписка є доступною для всіх суб'єктів господарювання, які мають у власності або у користуванні землі сільськогосподарського призначення (незалежно від категорії) та готові передати у заставу за аграрною розпискою вирощену на такій землі продукцію рослинництва або тваринництва.

Земельні ділянки повинні розміщуватися у областях України, де працює реєстр аграрних розписок, мати кадастрові номери і документи, що підтверджують юридичне право особи володіти та користуватися такими ділянками (акти на право власності, договори оренди, тощо).

Земельні ділянки без кадастрового номеру або оформлені на іншу особу не можуть використовуватися для видачі аграрної розписки.

Майбутній врожай та інші активи для застави по аграрній розписці не можуть перебувати в інших заставах (податковій, за договорами застави, тощо), крім застав за іншими аграрними розписками.

Кредитори можуть виставляти додаткові вимоги для надання ресурсів з використанням аграрної розписки.

2.3 Звернення до кредитора та переговори

Визначившись з економічними умовами залучення кредитних ресурсів (сума, ціна, строки) та переконавшись у відповідності вимогам щодо використання аграрних розписок, агровиробник готує звернення до кредитора.

Кредиторами за аграрними розписками можуть бути будь-які фізичні та юридичні особи, що володіють кредитними ресурсами та готові надавати їх на певних умовах.

Звернення до кредиторів зазвичай має містити вичерпні відомості про позичальника (реєстраційні дані, звіти про діяльність в попередні роки, рух грошових коштів, тощо), економічні умови залучення кредитних ресурсів (сума, ціна, строки), цільове використання, перелік і детальний опис активів у заставу (площі та кадастрові номери земельних ділянок, інформацію про правовстановлювальні документи на них, тип вирощуваної продукції та її очікуваний обсяг, об'єкти для додаткової застави, тощо), інші відомості на вимогу кредитора.

Звернення позичальника до кредитора детально досліджується останнім, перевіряється достовірність відомостей та повнота наданих документів.

На цьому етапі попередньо підтверджується прийнятність документів для оформлення аграрної розписки, перевіряється наявність та вартість заставного майна, проводяться переговори щодо технічних деталей надання та повернення кредитних ресурсів, отримується рішення кредитора щодо надання кредитних ресурсів відповідно до його внутрішніх процедур.

У разі прийняття рішення про погодження кредитором економічних умов надання кредитних ресурсів сторони переходять до узгодження проектів юридичних документів, в тому числі кредитного договору, умов аграрної розписки, тощо.

2.4 Видача фінансової аграрної розписки

Видача фінансової аграрної розписки відбувається у нотаріуса, який набув статусу реєстратора Реєстру аграрних розписок (актуальний перелік на сайті ДП “Аграрні реєстри” за посиланням).

Підписання кредитного договору (що може не бути частиною аграрної розписки) відбувається як до посвідчення аграрної розписки, так і після такої дії. Так само і надання кредитних ресурсів боржнику може відбуватися за згодою сторін як до, так і після оформлення аграрної розписки.

Для посвідчення аграрної розписки нотаріусу завчасно надаються копії установчих документів боржника та кредитора, паспортні дані їх уповноважених представників та документів, що підтверджують повноваження, узгоджений проект аграрної розписки та кредитного договору (можуть поєднуватися в аграрній розписці), перелік земельних ділянок, на яких вирощується заставлений майбутній врожай, та правовстановлювальних документів на них, документи на інші об’єкти застави (за наявності).

Нотаріус на підставі зазначених документів готує проект нотаріальної дії з посвідчення аграрної розписки та запрошує сторони на її вчинення на певний час і місце.

Для вчинення нотаріального посвідчення аграрної розписки сторони надають оригінальні примірники всіх вищевказаних документів та оплачують вартість послуг нотаріусів.

Нотаріально посвідчена аграрна розписка на нотаріальних бланках видається кредитору, примірник з оригінальними підписами сторін залишається в справах нотаріуса. Боржник може за власним бажанням отримати копію аграрної розписки.

Інформацію про видачу аграрної розписки нотаріус вносить до Державного реєстру обтяжень рухомого майна та Реєстру аграрних розписок, про що складаються витяги.

Розписка стає юридичним документом лише з моменту внесення запису про неї до Реєстру аграрних розписок.

2.5 Бухгалтерський облік операцій агровиробником

Облік розрахунків за фінансовими аграрними розписками ведеться Боржником на субрахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» у відповідності до П(с)БО 10. Для цього може створюватись окремий додатковий аналітичний субрахунок «Розрахунки за

фінансовими аграрними розписками». Аналітичний облік ведеться за кожною аграрною розпискою окремо.

За дебетом рахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» відображається сума грошових коштів, що підлягають отриманню за фінансовою аграрною розпискою або іншим договором, на виконання якого видається фінансова аграрна розписка, за кредитом - сума платежів, які надійшли на рахунки Боржника в банківських установах. Сальдо рахунку відображає поточну заборгованість кредитора за фінансовою аграрною розпискою.

Аналітичний облік розрахунків за фінансовими аграрними розписками ведеться за кожним кредитором за кожною фінансовою аграрною розпискою.

Облік безумовних зобов'язань за фінансовими аграрними розписками в залежності від строків погашення зобов'язань ведеться Боржником на субрахунку 55 «Інші довгострокові зобов'язання» або 685 «Розрахунки з іншими кредиторами». Для цього може створюватись окремий додатковий аналітичний субрахунок «Довгострокові зобов'язання за фінансовими аграрними розписками» та «Короткострокові зобов'язання за фінансовими аграрними розписками».

При операціях з банками — на рахунку 501 «Довгострокові кредити банків у нац. валюті» або 601 «Короткострокові кредити банків у нац. валюті».

Аналітичний облік ведеться за кожною аграрною розпискою окремо. В разі, якщо Боржник здійснює операції з фінансовими аграрними розписками, вираженими як в національній, так і іноземній валюті, для відокремлення таких операцій можуть утворюватись додаткові субрахунки аналітичного обліку, наприклад, «Довгострокові зобов'язання за фінансовими аграрними розписками в національній валюті» та «Довгострокові зобов'язання за фінансовими аграрними розписками в іноземній валюті».

Рахунок 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями» призначено для узагальнення інформації про стан розрахунків за поточними зобов'язаннями, переведеними зі складу довгострокових, при настанні строку погашення протягом дванадцяти місяців з дати балансу. Для цього може створюватись окремий додатковий аналітичний субрахунок «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями за фінансовими аграрними розписками в національній валюті» та «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями за фінансовими аграрними розписками в національній валюті».

Відповідно, за рахунком 601 «Короткострокові кредити банків у нац. валюті» здійснюється узагальнення інформації про стан розрахунків за короткостроковими кредитами банків у нац. валюті, переведеними зі складу довгострокових, при настанні строку погашення протягом дванадцяти місяців з дати балансу. За кредитом рахунку відображаються суми одержаних кредитів (позик), за дебетом - сума їх погашення та переведення до довгострокових зобов'язань у разі відстрочення кредитів (позик).

За кредитом рахунку 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями» відображається та частина довгострокових зобов'язань, яка підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, за дебетом - погашення поточної заборгованості, її списання тощо.

На субрахунку 611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті» ведеться облік частини довгострокових зобов'язань, заборгованість за якими виражена в національній валюті.

На субрахунку 612 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті» ведеться облік частини довгострокових зобов'язань, заборгованість за якими виражена в іноземній валюті.

Облік нарахованих відсотків за зобов'язаннями за фінансовою аграрною розпискою ведеться за дебетом субрахунку 952 «Інші фінансові витрати».

Приклад

Банк "Банк" 15.07.2016 р. надав ТзОВ "Боржник" кредит на суму 12 000 тис. грн. терміном на 3 місяці під 15,5 % річних, повернення яких відбувається на умовах аграрної розписки з регулярною виплатою відсотків. Нарахування та оплата процентів проводяться щомісячно. Погашення кредиту здійснюється в кінці терміну дії кредитного договору. Комісія при видачі становила 0,5% - 60 тис. грн. Загальна сума зобов'язань боржника за фінансовою аграрною розпискою становить 12 513 690грн., з них 12 000 тис. грн. - сума позики, 60 тис. грн. - комісія банку та 453,69тис. грн. - розраховані відсотки за 3 місяці користування позикою.

Дата	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн
15.07.16	Укладання фінансової аграрної розписки з терміном погашення 3 місяці	377 «Розрахунки з іншими дебіторами»	601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»	12 513,69
15.07.16	Отримання грошових коштів від Кредитора	311 «Грошові кошти в банку в національній валюті»	377 «Розрахунки з іншими дебіторами»	12 000
15.07.16	Сплата комісії банку — часткова сплата грошових коштів пред'явнику фінансової аграрної розписки	601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»	311 «Грошові кошти в банку в національній валюті»	60
16.08.16	Сплата відсотків - часткова сплата грошових коштів пред'явнику фінансової аграрної розписки	601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»	311 «Грошові кошти в банку в національній валюті»	152,87
16.09.16	Сплата відсотків - часткова сплата грошових коштів пред'явнику фінансової аграрної розписки	601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»	311 «Грошові кошти в банку в національній валюті»	152,87
16.10.16	Повернення суми позики та сплата відсотків — часткова сплата грошових коштів пред'явнику фінансової аграрної розписки	601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»	311 «Грошові кошти в банку в національній валюті»	12 147,95

2.6 Дозволені/заборонені дії при використанні фінансової аграрної розписки

Аграрні розписки є гнучким інструментом, що дозволяє сторонам узгодити будь-які умови, прямо не заборонені законом.

Зокрема, аграрні розписки можуть видаватися лише у відносинах, у яких кредитор надає чи зобов'язується надати боржнику кредитні ресурси (як в грошовій формі, так і у формі товарів, робіт, послуг).⁷

Обов'язковою заставою за аграрною розпискою має бути майбутній врожай лише одного виду сільськогосподарської продукції в обсязі, не меншому ніж загальний розмір зобов'язань за аграрною розпискою.⁸

Аграрна розписка не може встановлювати обов'язку виконання зобов'язань за нею іншою особою.⁹

Звільнення боржника від обов'язку виконання зобов'язань за аграрною розпискою у зв'язку з дією обставин непереборної сили допускається лише у разі включення відповідних застережень до тексту аграрної розписки.¹⁰

Аграрна розписка (права вимоги до боржника за нею) можуть бути вільно передані кредитором іншій особі, якщо сторони не включають в аграрну розписку і не відобразять в Реєстрі аграрних розписок застереження про зворотне.¹¹

3. ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВОЇ АГРАРНОЇ РОЗПИСКИ КРЕДИТОРОМ (БАНКОМ)

3.1 Особливості використання фінансової аграрної розписки банком

Аграрна розписка може використовуватися банком взамін кредитного договору (шляхом включення відповідних умов до тексту аграрної розписки),¹² або додатково до кредитного договору шляхом включення в такий договір відповідного застереження та оформлення умов повернення кредитних ресурсів шляхом виконання боржником фінансової аграрної розписки.

Аграрна розписка поєднує в собі також умови застави майна, тож укладення окремих договорів застави не потребується¹³

Формування резервів під кредитні операції з використанням аграрних розписок нічим не відрізняється від звичайних кредитних операцій банків. У разі якщо аграрна розписка забезпечується виключно заставою майбутнього врожаю, то така застава розглядається як прийнятне забезпечення рівнем ліквідності V групи.¹⁴

7 ст.1 Закону України «Про аграрні розписки», визначення кредитора

8 ч.2 ст.7 Закону України «Про аграрні розписки»

9 ст.1 Закону України «Про аграрні розписки», визначення боржника

10 Похідне від безумовності зобов'язань за аграрною розпискою, встановленою ст.5 Закону України «Про аграрні розписки»

11 Похідне від загального правила ч.3 ст.6, ст.11 Закону України «Про аграрні розписки»

12 ч.3 ст.6 Закону України «Про аграрні розписки»

13 ч.3 ст.6, ст.7 Закону України «Про аграрні розписки»

14 п.4.2, п.4.2.5 Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями

Банк під час розрахунку резервів враховує майнові права на майбутню продукцію сільськогосподарського виробництва, яка стане власністю заставодавця після укладення договору застави (майбутній урожай, приплід худоби тощо), якщо така продукція вироблятиметься на території України, не більше одного року (для великої рогатої худоби та риби - не більше двох років) із дати отримання кредиту.¹⁵

Банк під час розрахунку резерву враховує майнові права на майбутню продукцію сільськогосподарського виробництва, яка стане власністю заставодавця після укладення договору застави (майбутній урожай, приплід худоби тощо), якщо така продукція вироблятиметься на території України, не більше одного року (для великої рогатої худоби та риби - не більше двох років) із дати отримання кредиту.

3.2 Оцінка кредитоспроможності виробника сільськогосподарської продукції

Додатково до встановлених у кредитора процедур оцінки кредитоспроможності позичальника до прийняття рішення про надання кредитних ресурсів із використанням аграрної розписки, перевіряється:

Наявність у позичальника юридичних прав на земельні ділянки (витяги із Державного земельного кадастру, Державного реєстру речових прав на нерухоме майно) та врожай на них (витяг із Державного реєстру обтяжень рухомого майна);

Наявність біологічних активів для забезпечення майбутнього врожаю на земельних ділянках позичальника (за документами позичальника, виїзду на місце вирощування, тощо);

Щодо проведення переговорів див. п.2.3

3.3 Отримання фінансової аграрної розписки

Див. п.2.5

3.4 Бухгалтерський облік операцій з фінансовими аграрними розписками (банк-кредитор)

У бухгалтерському обліку банків інформацію про операції з фінансовими аграрними розписками кредитну діяльність банку за аграрними розписками відображають за допомогою таких бухгалтерських проведення:

Облік надання коштів боржнику за аграрною розпискою обліковуються:

Д-т Рахунки для обліку наданих кредитів;

К-т 2600 АП "Кошти на вимогу суб'єктів господарювання";

Амортизація дисконту:

¹⁵ п.4.8 Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями

Д-т Рахунки для обліку неамортизованого дисконту за наданими кредитами (розділи 15, 20, 21, 22);

К-т Рахунки для обліку процентних доходів за наданими кредитами (розділ 60).

На суму наданого кредиту зменшуються зобов'язання з кредитування, що обліковують на позабалансових рахунках:

Д-т 990 Контррахунки для рахунків розділів 90—95;

К-т 9129 А "Інші зобов'язання з кредитування, що надані клієнтам".

Заставу, отриману як забезпечення кредиту, обліковують:

Д-т 9500 А "Отримана застава";

К-т 990 Контррахунки для рахунків розділів 90—95.

Списання забезпечення у випадку виконання зобов'язання, а також у разі припинення дії відповідного договору про забезпечення:

Д-т 990 Контррахунки для рахунків розділів 90—95;

Д-т 9010 П "Прості гарантії, що отримані від банків"; К-т 9500 А "Отримана застава";

К-т 990 Контррахунки для рахунків розділів 90—95.

Приклад.

Банк "Банк" 15.07.2016 р. надав ТзОВ "Боржник" кредит на суму 12 000 тис. грн. терміном на 3 місяці під 15,5 % річних, повернення яких відбувається на умовах аграрної розписки з регулярною виплатою відсотків. Нарахування та оплата процентів проводяться щомісячно. Погашення кредиту здійснюється в кінці терміну дії кредитного договору. Комісія при видачі становила 0,5% - 60 тис. грн. Загальна сума зобов'язань боржника за фінансовою аграрною розпискою становить 12 513 690грн., з них 12 000 тис. грн. - сума позики, 60 тис. грн. - комісія банку та 453,69 тис. грн. - розраховані відсотки за 3 місяці користування позикою. Нарахування процентів та амортизацію дисконту здійснюють в день оплати.

Дата	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн.
15.07.16	Видача кредиту	2062 "Короткострокові кредити в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання"	2600 "Кошти на вимогу суб'єктів господарювання"	12 000
15.07.16	Утримано комісію-дисконт	2600 "Кошти на вимогу суб'єктів господарювання"	2066 "Неамортизований дисконт за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання"	60

Дата	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн.
16.08.16	Нарахування процентів за період 16.07.16 — 15.08.16 <i>Сума кредиту * факт. к. — сть днів користув. * процентна ставка/ фактична кількість днів у році x 100 %</i>	2068 “Нараховані доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	6026 “Процентні доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	152,87
16.08.16	Амортизація дисконту за період 16.07.16 — 15.08.16	2066 “Неамортизований дисконт за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	6026 “Процентні доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	20
16.08.16	Оплата процентів за період 16.07.16 — 15.08.16	2600 “Кошти на вимогу суб'єктів господарювання”	2068 “Нараховані доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	152,87
16.09.16	Нарахування процентів за період 16.08.16 — 15.09.16	2068 “Нараховані доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	6026 “Процентні доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	152,87
16.08.16	Амортизація дисконту за період 16.08.16 — 15.09.16	2066 “Неамортизований дисконт за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	6026 “Процентні доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	20
16.08.16	Оплата процентів за період 16.07.16 — 15.08.16	2600 “Кошти на вимогу суб'єктів господарювання”	2068 “Процентні доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	152,87
15.10.16	Нарахування процентів за період 16.09.16 — 15.10.16	2068 “Нараховані доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	6026 “Процентні доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	147,95
15.10.16	Амортизація дисконту за період 16.09.16 — 15.10.16	2066 “Неамортизований дисконт за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	6026 “Процентні доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	20

Дата	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн.
15.10.16	Оплата процентів за період 16.09.16 — 15.10.16	2600 “Кошти на вимогу суб'єктів господарювання”	2068 “Нараховані доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	147,95
15.10.16	Погашення основної суми	2600 “Кошти на вимогу суб'єктів господарювання”	2062 “Процентні доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання”	12 00

4. ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ФІНАНСОВИМИ АГРАРНИМИ РОЗПИСКАМИ¹⁶

Операції з видачі фінансових аграрних розписок в кредитних відносинах не оподатковуються ПДВ

Для оподаткування ПДВ операцій з виконання фінансових аграрних розписок застосовується правило першої події.

Оподаткування податком на прибуток, податком з доходів фізичних осіб здійснюється за загальними правилами.

5. МОНІТОРИНГ

Кредитор за аграрною розпискою має право самостійно або із залученням третіх осіб здійснювати моніторинг заставленого майна, що є предметом застави за аграрною розпискою.¹⁷ Моніторинг здійснюється протягом всього строку дії аграрної розписки, якщо сторони не досягли згоди про інше.¹⁸

Такий моніторинг кредитор, якщо сторони не погодили іншого, здійснює шляхом безперешкодного доступу до земельних ділянок, на яких вирощується заставлений врожай, доступу до приміщень, де зберігатиметься заставлена зібрана сільськогосподарська продукція, ознайомлення з відповідною документацією, що засвідчує кількісні і якісні показники, а також технологічний процес вирощування майбутнього врожаю; наявність та належне обладнання складських приміщень, виділених для зберігання заставленого майна; відповідні строки та умови такого зберігання; дані господарської та фінансової діяльності боржника за період поточного маркетингового року.¹⁹

Для фіксації результатів моніторингу кредитор за аграрною розпискою може знімати копії з наданих боржником документів, проводити фото – і відеозйомку земельних ділянок, посівів, складських приміщень, тощо.

Боржник може бути зобов'язаний завчасно повідомити Кредитора про початок збору урожаю сільськогосподарської продукції, що є предметом застави за аграрною розпискою.

У разі виявлення під час моніторингу порушень боржником технологічних процесів вирощування сільськогосподарської продукції, майбутній врожай який є предметом застави

¹⁶ На основі листа ДФС від 06.10.2016 №32818/7/99-99-15-03-02-15

¹⁷ ч.1 ст.8 Закону України «Про аграрні розписки»

¹⁸ ч.3 ст.6, ч.1 ст.8 Закону України «Про аграрні розписки»

¹⁹ ч.2 ст.8 Закону України «Про аграрні розписки»

за аграрною розпискою, які ставлять під загрозу отримання майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції у звичайному обсязі, кредитор уповноважений скласти акт про порушення технології виробництва та вимагати від боржника усунути таке порушення у визначений у такому акті строк. Якщо вимоги, викладені в акті про порушення технології виробництва, не будуть усунуті боржником самостійно протягом вказаного в акті строку, кредитор має право самостійно або із залученням третіх осіб доростити майбутній врожай з дотриманням відповідних технологічних процесів. Всі витрати кредитора на таке дорощення відшкодовуються боржником.²⁰

6. ПОГАШЕННЯ ФІНАНСОВОЇ АГРАРНОЇ РОЗПИСКИ ЗА РАХУНОК РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАСТАВЛЕНОГО ВРОЖАЮ

Фінансова аграрна розписка виконується шляхом сплати кредитору грошових коштів незалежно від джерела походження таких коштів.

Майбутній врожай на земельних ділянках, вказаних у аграрній розписці, та зібрана продукція перебуває у заставі кредитора. Відтак, боржник не має права вільно розпорядитися нею без згоди кредитора.

Покупець продукції, яка перебуває в заставі за аграрною розпискою, що придбав її без згоди кредитора на таку угоду, відповідає перед кредитором всім своїм майном в сумі такої операції.

Для належного виконання зобов'язань за фінансовою аграрною розпискою за відсутності інших джерел погашення заборгованості боржник зобов'язаний отримувати у кредитора згоду на кожну операцію з реалізацію свого заставленого майна.

Отримуючи часткове виконання за аграрною розпискою, кредитор зобов'язаний зробити на оригіналі аграрної розписки напис, в якому фіксуються виконана частина зобов'язання та розмір зобов'язання, що зберігається. Такий напис скріплюється підписами та печатками (за наявності) боржника за аграрною розпискою та кредитора за аграрною розпискою. При цьому забезпечення аграрної розписки заставою зберігається в первинному обсязі.²¹

При отриманні повного виконання аграрної розписки кредитор зобов'язаний протягом трьох робочих днів зробити на оригіналі аграрної розписки напис "Виконано", що скріплюється підписом та печаткою (за наявності) кредитора, і повернути таку аграрну розписку боржнику. Повернення здійснюється шляхом особистої передачі аграрної розписки від кредитора до боржника, а в разі неможливості - шляхом направлення цінним листом з описом вкладення на адресу боржника, вказану в аграрній розписці.²²

Після повернення боржнику за аграрною розпискою оригіналу аграрної розписки з відміткою про її виконання боржник за аграрною розпискою має право звернутися до нотаріуса, що є реєстратором Реєстру аграрних розписок, для внесення запису про виконання аграрної розписки до відповідних реєстрів.²³

7. ПРИМУСОВЕ СТЯГНЕННЯ ЗА ФІНАНСОВОЮ АГРАРНОЮ РОЗПИСКОЮ

Така процедура може бути ініційована в будь-який момент протягом трьох років з

20 ч.5 ст.8 Закону України «Про аграрні розписки»
21 ч.9 ст.12 Закону України «Про аграрні розписки»
22 ч.6 ст.12 Закону України «Про аграрні розписки»
23 ч.7 ст.12 Закону України «Про аграрні розписки»

моменту закінчення встановленого в аграрній розписці строку на виконання зобов'язання з нею (одного року якщо і боржник, і кредитор є юридичними особами)²⁴, і складається з наступних етапів:

1. Отримання виконавчого напису:
 - 1.1. Підготовка вимоги до боржника
 - 1.2. Направлення боржнику вимоги
 - 1.3. Звернення до нотаріуса за виконавчим написом;
 - 1.4. Вчинення нотаріусом виконавчого напису;
 - 1.5. Реєстрація виконавчого напису у Реєстрі аграрних розписок
 - 1.6. Видача кредитору виконавчого напису та витягу з Реєстру аграрних розписок
2. Виконавче провадження:
 - 2.1. Визначення особи виконавця
 - 2.2. Сплата авансового внеску на виконання
 - 2.3. Звернення до виконавця
 - 2.4. Порушення виконавчого провадження, розшук та арешт майна боржника
 - 2.5. Стягнення за фінансовою аграрною розпискою, стягнення коштів за товарною аграрною розпискою (штрафи, неустойка, тощо) на кошти та майно боржника:
 - 2.5.1. Вилучення та списання коштів;
 - 2.5.2. визначення майна, на яке звертається стягнення, дорожчування та збирання майбутнього врожаю;
 - 2.5.3. визначення майна боржника у третіх осіб, стягнення за рахунок майна осіб, що придбали заставлене майно у боржника
 - 2.5.4. оцінка та реалізація майна, передача майна в рахунок боргу;
 - 2.5.5. розподіл вилучених від реалізації коштів.

8. ФОРМА ФІНАНСОВОЇ АГРАРНОЇ РОЗПИСКИ

ФІНАНСОВА АГРАРНА РОЗПИСКА²⁵

«__» ____ 20__ року

(назва населеного пункту)

_____, у подальшому іменується «Кредитор», в особі _____, який діє на підставі _____, з однієї сторони, та

_____, у подальшому іменується «Боржник», в особі _____, який діє на _____, з іншої сторони, надалі разом – “Сторони”, а кожна окремо – «Сторона», підписали цю Аграрну розписку про наступне:

1. Предмет.

1. Ця Аграрна розписка підтверджує факт отримання Боржником від Кредитора грошових коштів в розмірі _____ гривень в повному обсязі.²⁶

2. Ця Аграрна розписка встановлює безумовне зобов'язання Боржника за сплатити Кредитору грошові кошти в розмірі _____²⁷, що на дату видачі цієї Аграрної розписки розраховуються в товарному еквіваленті за наступною формулою:

$$S = A \times P^{28}$$

де S — сума грошових коштів, що підлягає сплаті боржником за фінансовою аграрною розпискою у встановлений розпискою строк;

A — коефіцієнт, який означає _____ тон (інших одиниць кількості) _____ (назва сільськогосподарської продукції)

P — ціна _____ (назва сільськогосподарської продукції) на умовах поставки _____ (назва організації, що здійснює торгівлю сільськогосподарською продукцією та умов її поставки для визначення ціни за одиницю, наприклад, на термінал ТОВ СП «Нібулон» станом на день укладення цього договору за даними веб-сайту ТОВ «Нібулон»), що становить _____ грн./т.²⁹

3. Боржник зобов'язується за цією Аграрною розпискою сплатити Кредитору грошові кошти в сумі _____ гривень³⁰ на поточний рахунок Кредитора в строк не пізніше «__» ____ 20__ року.

4. Оплата суми коштів, визначеної в пункті 3 здійснюється щомісяця в наступні терміни, та в наступних обсягах:³¹

ДАТА	Сума (грн)	ДАТА	Сума (грн)

5. Боржник зобов'язаний зробити оплату за цією Аграрною розпискою згідно пунктів 3 та 4 цієї Аграрної розписки в безготівковій формі на рахунок Кредитора № _____, код Банку - МФО _____³²

25 Аграрна розписка може містити будь-які умови на розсуд сторін, що не суперечать законодавству України

26 Якщо кредитні ресурси надаються після видачі аграрної розписки — зазначаються умови такого їх надання

27 Якщо умовами фінансової аграрної розписки в момент її видачі таку суму обрахувати неможливо (використані в формулі перемінні набудуть змісту лише в майбутньому) — вказується попередня оцінка вартості аграрної розписки сторонами

28 Формула може містити будь-які додаткові коефіцієнти та перемінні, як от ціна ф'ючерсів на продукцію на біржах (в тому числі іноземних), обмінний курс іноземних валют, тощо

29 Якщо ціна одиниці продукції визначається на майбутнє — вказується назва торгової установи, дата, на яку визначається ціна, та офіційне джерело отримання такої інформації

30 Якщо сума визначається на майбутнє — зазначається про це

31 Лише при погодженні часткового виконання аграрної розписки до кінцевого строку її виконання

32 Сторони можуть погодити інші умови платежу — акредитив, авізо, тощо

6. Боржник в забезпечення виконання зобов'язань, передбачених цією Аграрною розпискою, передав в заставу Кредитору Майбутній врожай **Пшениці озимої**³³ (далі Майбутній врожай) з земельних ділянок, що зазначені нижче. На день збору врожаю предметом застави стає відповідна кількість зібраної сільськогосподарської продукції **в загальному обсязі не менше** _____³⁴ **тон** (далі Предмет застави), що буде вирощена на земельних ділянках, розташованих _____, що знаходяться в оренді у Боржника на підставі договорів оренди, згідно опису:

Ресстр земельних ділянок³⁵

Ідентифікаційний номер поля згідно карти полів Боржника	Площа Поля, га	Площа земельної ділянки, га	Номер земельної ділянки	Кадастровий номер	Правовстановлювальний документ	Дата правовстановлювального документа

7. На день видачі цієї Аграрної розписки Майбутній врожай та Предмет застави, визначені в пункті 6 цієї Аграрної розписки, не знаходиться в заставі, в тому числі, і по аграрним розпискам, в спорі та під арештом не перебуває, не є предметом будь-яких інших обтяжень, не переданий у спільну діяльність, управління. На момент укладення Договору не існує жодного чинного, або такого, що не набрало чинності, рішення суду, іншого органу щодо арешту, конфіскації, примусового стягнення активів Боржника, не існує жодної судової справи, яка може мати негативні для Боржника чи його посадових осіб наслідки та/або привести до арешту, конфіскації, примусового стягнення активів Боржника.

8. Боржник зобов'язується дотримуватися класичної для відповідного регіону України аграрної технології при вирощуванні Майбутнього врожаю.³⁶

Кредитор протягом всього строку дії Аграрної розписки вправі здійснювати моніторинг дотримання Боржником аграрних технологій вирощування Майбутнього врожаю та вживати передбачені законом заходи для недопущення погіршення Предмету застави.³⁷

9. Сторони домовились, що після збору врожаю, предметом застави за цією Аграрною розпискою стає отримана в результаті збору врожаю вирощена на ділянках, вказаних в п.6 цієї Аграрної розписки, **Пшениця озима** в кількості не менше _____,³⁸ яка повинна мати сертифікати якості зерна³⁹ та повинна зберігатися на зерновому складі, попередньо погодженому з Кредитором.

Незалежно від укладення чи не укладення окремого договору застави **Пшениці озимої**, Сторони домовились, що весь обсяг вирощеної на ділянках, вказаних в п.6 цієї Аграрної розписки, **Пшениці озимої**, отриманої в результаті збору врожаю знаходиться в заставі у Кредитора.

10. У випадку недостатності майна Боржника для повного виконання зобов'язань за цією Аграрною розпискою в поточному році, вважається переданим в заставу для забезпечення зобов'язань за цією Аграрною розпискою майбутній врожай інших сільськогосподарських культур, які вирощуються або будуть вирощуватися в майбутньому на земельних ділянках, зазначених в п.6 цієї Аграрної розписки, а також вся сільськогосподарська продукція Боржника до повного виконання зобов'язань за цією Аграрною розпискою.

11. Кредитор має право в будь-який час передати права за Аграрною розпискою іншій особі шляхом вчинення передавального напису. Зміна Боржника за Аграрною розпискою допускається лише за згодою Кредитора шляхом внесення змін до цієї Аграрної розписки.⁴⁰

33 Іншої сільськогосподарської продукції, що вирощується боржником

34 Сторони можуть погодити, що предметом застави стає вся зібрана на таких ділянках продукція

35 Може містити будь-яку інформацію, що дозволяє ідентифікувати земельні ділянки

36 Сторони можуть погодити особливі умови до технології вирощування продукції: строки технологічних дій, вимоги до насіння, добрив, агрохімікатів, тощо

37 Сторони можуть деталізувати процеси моніторингу: порядок узгодження заходів, форми повідомлень про порушення, спосіб вирішення спорів, тощо

38 Сторони можуть погодити, що предметом застави стає вся зібрана на таких ділянках продукція

39 Сторони можуть погодити інший спосіб визначення якості продукції

40 Сторони вправі обмежити право кредитора на переуступку прав за аграрною розпискою, що підлягає відображенню також і в Ресстрі аграрних розписок

12. Зобов'язання за аграрною розпискою виконується частинами.⁴¹ При частковому виконанні зобов'язання, визначеного в пункті 2 цієї Аграрної розписки, застава зберігає силу в повному обсязі. Сторони погодили, що мінімальний обсяг оплати визначений в п.4.
13. Аграрна розписка вважається виданою з дня її реєстрації в Реєстрі аграрних розписок і діє до повного її виконання. Відомості про предмет застави за Аграрною розпискою вносяться до Державного реєстру обтяжень рухомого майна
14. Ризик випадкової втрати, загибелі, нестачі або пошкодження майбутнього врожаю несе Боржник. Боржник розуміє всі ризики, пов'язані з істотною зміною обставин, з яких Боржник виходив при укладанні цієї Аграрної розписки, не є підставою для зміни або розірвання Боржником цієї Аграрної розписки, а також для невиконання зобов'язань за нею.
15. Наступні застави майбутнього врожаю, що виступає забезпеченням за цією Аграрною розпискою, не допускаються за виключенням інших аграрних розписок.⁴²
16. Кредитор набуває право звернути стягнення на майбутній врожай, що виступає заставою за цією Аграрною розпискою якщо на момент настання строку виконання зобов'язань, визначеного в пункті 2 цієї Аграрної розписки воно не буде виконано повністю. Кредитор має право звернути стягнення на майбутній врожай, що виступає заставою за цією Аграрною розпискою, а після збору врожаю Кредитор має право звернути стягнення на відповідну кількість зібраної сільськогосподарської продукції, що зазначено в п.9 цієї Аграрної розписки, будь-яким способом, що не суперечить законодавству України за своїм вибором та на свій розсуд.
- У разі невиконання або неналежного виконання зобов'язань, встановлених цією Аграрною розпискою, Сторони несуть відповідальність згідно законодавства України та положень цієї Аграрної розписки.
17. На письмову вимогу Кредитора, Боржник зобов'язаний застрахувати Майбутній врожай та/або Предмет застави, попередньо письмово узгодивши із Кредитором перелік страхових випадків та страхову компанію.⁴³
18. Кожна із сторін однаково розуміє значення, умови Аграрної розписки і її правові наслідки і є ознайомленою з її змістом, про що свідчать їх підписи, здійснені ними в присутності нотаріуса.
19. Аграрна розписка складена українською мовою в двох примірниках, що мають однакову юридичну силу, одна з яких призначена для зберігання у справі нотаріуса, а другий переданий Кредитору.

РЕКВІЗИТИ І ПІДПИСИ СТОРІН

41 Сторони можуть заборонити часткове виконання зобов'язань за аграрними розписками

42 Сторони можуть обмежити наступні застави повністю або частково

43 Якщо сторони не узгодять іншого

ДОДАТОК 1: ДЕТАЛЬНИЙ ОПИС ПРОЦЕДУРИ ПРИМУСОВОГО СТЯГНЕННЯ ЗА АГРАРНИМИ РОЗПISКАМИ

Аграрні розписки — інноваційний інструмент залучення кредитів у сільськогосподарську діяльність. У порівнянні з альтернативними інструментами кредитування, аграрні розписки надають значно більшу перевагу захисту інтересів кредитора, ніж боржника, в тому числі і у процедурах примусового стягнення заборгованості. Тож, якщо кредитор вчасно не отримав від боржника повного виконання зобов'язань за аграрною розпискою, стає до нагоди прискорена процедура примусового стягнення за аграрною розпискою на підставі виконавчого напису нотаріуса. Така процедура може бути ініційована в будь-який момент протягом трьох років з моменту закінчення встановленого в аграрній розписці строку на виконання зобов'язання з нею (одного року якщо і боржник, і кредитор є юридичними особами), і складається з наступних етапів.

І. ОТРИМАННЯ ВИКОНАВЧОГО ДОКУМЕНТА

Аграрна розписка — це безумовне зобов'язання боржника, що резюмує добросовісне виконання боржником своїх обов'язків. Для того, щоб перетворити аграрну розписку на виконавчий документ, необхідно пройти процедуру вчинення виконавчого напису на аграрній розписці. На відміну від класичних договорів, виконавчий документ на підставі аграрної розписки видається оминаючи процедуру судового розгляду справи. На відміну від векселів, при вчиненні виконавчого напису на аграрній розписці оминається суворая процедура опротестування векселя.

Схематично, отримання виконавчого напису на аграрній розписці складається з трьох стадій:

1. Направлення боржнику вимоги
2. Вчинення нотаріусом виконавчого напису
3. Вчинення нотаріусом реєстраційної дії в Реєстрі аграрних розписок

1. Направлення боржнику вимоги

Вимога до боржника передає всім іншим дія, викладається у довільній формі і повинна містити інформацію про реквізити аграрної розписки, яка залишається невиконаною боржником, розмір поточної заборгованості боржника по такій аграрній розписці, реквізити кредитора для можливого добровільного виконання боржником зобов'язання та безумовну вимогу кредитора до боржника здійснити таке виконання.

Наприклад:

*ТОВ “Боржник”
адреса*

Вимога про усунення порушення виконання зобов'язання за аграрною розпискою

*“___” _____ 20___ р. Вами видана аграрна розписка, за якою Ви безумовно зобов'язалися здійснити
_____ (предмет зобов'язання за аграрною розпискою) до “___” _____ 20___ р.*

(кінцева дата терміну належного виконання зобов'язань за аграрною розпискою відповідно до її умов).

Наше підприємство є кредитором за зазначеною аграрною розпискою та вимагає від Вас безумовне виконання зобов'язання за наступними реквізитами:

(банківські реквізити для фінансовою аграрною розписки, умови постачання та вимоги до здійснення поставки — за тованою аграрною розпискою).

Додаток.

1. Копія аграрної розписки

Дата

Підпис Розшифровка підпису

Така вимога надсилається за адресою місцезнаходження боржника, а якщо вона відрізняється від адреси боржника, вказаної в аграрній розписці чи іншій переписці з боржником, Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань — то і за всіма іншими адресами. Якщо аграрною розпискою передбачений інший спосіб обміну повідомленнями — то така вимога направляється також і способом, передбаченим аграрною розпискою. Закон вимагає щоб вимога надсилалася засобами поштового зв'язку з описом вкладення та обов'язковим отриманням розрахункового документа про надання таких послуг поштового зв'язку. На практиці це означає, що вимога надсилається через будь-яке відділення ДП “Укрпошта” цінним листом з описом вкладення, а плата за таке надсилання вноситься готівкою та підтверджується відповідним чеком ДП “Укрпошта”.

2. Вчинення нотаріусом виконавчого напису

Після направлення боржнику вимоги і навіть до її вручення кредитор вправі звернутися до будь-якого нотаріуса, що є реєстратором Реєстру аграрних розписок, за вчиненням на підставі аграрної розписки виконавчого напису. Імена нотаріусів, що здійснюють функції реєстраторів Реєстру аграрних розписок, можна побачити на веб-сайті адміністратора цього реєстру ДП “Аграрні реєстри” [://agroregisters.com.ua/registry](http://agroregisters.com.ua/registry)

Для отримання виконавчого напису нотаріусу надаються наступні документи:

- 1) оригінальний примірник аграрної розписки, невиконаної боржником в повному обсязі у вказаний в такій аграрній розписці строк;
- 2) засвідчена підписом (а за наявності — і печаткою) кредитора копія вищевказаної вимоги до боржника про усунення порушення виконання зобов'язання за аграрною розпискою;
- 3) оригінальний примірник опису вкладення та розрахункового документа про надання послуг поштового зв'язку за направлення вимоги боржнику.

Безпосередньо у нотаріуса заповнюється заява, в якій вказуються відомості про найменування і місце проживання або місцезнаходження кредитора та боржника; дата і місце народження боржника - фізичної особи, місце його роботи; номери рахунків у банках, кредитних установах, код за ЄДРПОУ для юридичної особи; строк, за який має провадитися стягнення (за визначений в аграрній розписці строк для її добровільного виконання чи за період і після спливу такого строку — в такому випадку стягуватися можуть і неустойка і інші компенсації, визначені в аграрній розписці); інформація щодо суми, яка підлягає стягненню, або предметів, що підлягатимуть витребуванню (якість та кількість товару, що підлягає поставці за товарною аграрною розпискою, в тому числі з формулами перерахунку кількості товару різної якості у разі узгодження в аграрній розписці таких формул), включаючи пеню, штрафи, проценти тощо, встановлених аграрною розпискою.

Нотаріус перевіряє повноваження особи, що подає та підписує таку заяву, тож нотаріусу також надаються документ, що посвідчує таку особу та її повноваження діяти від імені кредитора (якщо це різні особи): витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, статут, довіреність, тощо.

За результатами розгляду таких документів, нотаріус викладає на оригінальному примірнику аграрної розписки виконавчий напис, а саме вказує:

- 1) дату (рік, місяць, число) вчинення виконавчого напису, посаду, прізвище, ім'я, по батькові нотаріуса, який вчинив виконавчий напис;
- 2) повне найменування, місцезнаходження, номери рахунків в установах банків, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (для юридичних осіб) або прізвище, ім'я та, за наявності, по батькові, дату й місце народження, (для фізичних осіб) кредитора, що в подальшому для процедур примусного виконання набуває статусу стягувача;
- 3) повне найменування, місцезнаходження, номери рахунків в установах банків, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (для юридичних осіб) або прізвище, ім'я та, за наявності, по батькові, дату й місце народження, місце роботи (для фізичних осіб) боржника;
- 4) строк, за який провадиться стягнення;
- 5) суми, що підлягають стягненню, або предмети, які підлягають витребуванню (якість та кількість товару, що підлягає поставці за товарною аграрною розпискою, в тому числі з формулами перерахунку кількості товару різної якості у разі узгодження в аграрній розписці таких формул), у тому числі пеня, проценти, якщо такі належать до стягнення;
- 6) розмір плати, суму державного мита, сплачуваного стягувачем, або мита, яке підлягає стягненню з боржника (залежно від умов аграрної розписки);
- 7) номер, під яким виконавчий напис зареєстровано нотаріусом;
- 8) дату набрання чинності виконавчим написом — тобто дату реєстрації нотаріальної дії нотаріусом;
- 9) строк пред'явлення виконавчого напису до виконання;
- 10) підпис нотаріуса, який вчинив виконавчий напис, скріплений печаткою;

Якщо виконавчий напис не вміщується на документі, що встановлює заборгованість, він може бути продовжений чи викладений повністю на прикріпленому до документа спеціальному бланку нотаріальних документів.

Зазвичай, виконавчий напис вчиняється нотаріусом негайно в день звернення до нього з повним пакетом необхідних документів. Вартість послуг державних нотаріусів встановлюється централізовано і складає розмір державного мита та вартість внесення запису в Реєстр аграрних розписок. Розмір державного мита становить 1 відсоток суми, що стягується, або 1 відсоток вартості майна, яке підлягає витребуванню, але не менше 3

неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і не більше 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Приватні нотаріуси визначають вартість своїх послуг на договірних засадах.

Таким чином, розмір витрат юридичної особи за вчинення на аграрній розписці виконавчого напису значно менший за аналогічні витрати для звернення до суду (1,5 % відсоток суми, що стягується або вартості майна, яке підлягає витребуванню).

3. Внесення запису до Реєстру аграрних розписок

Одночасно з реєстрацію виконавчого напису на аграрній розписці, з метою інформування всіх інших учасників ринку про недобросовісну поведінку божника нотаріус вносить відповідний запис у Реєстр аграрних розписок, про що надає кредиторю на його вимогу відповідний витяг. Вартість послуг державних нотаріусів з реєстрації в Реєстрі аграрних розписок визначається державними нотаріальними конторами по правилах визначення вартості надання інших послуг та не може бути меншою за 150 грн. Приватні нотаріуси визначають вартість своїх послуг на договірних засадах.

Отриманий на аграрній розписці виконавчий напис є виконавчим документом та прирівняний по своїй силі до виконавчого документу, що виданий на підставі рішення суду, і звертається до примусового стягнення в тому ж порядку, що й рішення судів, з урахуванням певних додаткових гарантій кредиторам за аграрними розписками.

Виконавчий напис на аграрній розписці, за яким кредитором (стягувачем) або боржником є фізична особа, може бути пред'явлений до примусового виконання протягом року з моменту вчинення виконавчого напису, а у випадку якщо і кредитор (стягувач), і боржник є юридичними особами — протягом трьох років.

II. ПРИМУСОВЕ ВИКОНАННЯ ВИКОНАВЧОГО НАПИСУ НА АГРАРНІЙ РОЗПИСЦІ

Виконання виконавчого напису на аграрній розписці здійснюється в порядку виконавчого провадження та полягає у організації та проведенні сукупності дій, визначених Законом України “Про виконавче провадження”, що проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, цим Законом, Законом України “Про аграрні розписки”, затвердженій наказом Мініюсту Інструкції з організації примусового виконання рішень, іншими законами та нормативно-правовими актами.

Схематично цю процедуру можна відобразити в наступному порядку:

1. Визначення виконавця
2. Звернення до виконавця
3. Початок виконавчого провадження, розшук і арешт коштів та майна божника
4. Звернення стягнення на виявлені кошти та майно, передача предметів:
 - 4.1. Звернення стягнення на кошти;
 - 4.2. Звернення стягнення на майно;
 - 4.3. Стягнення на майно боржника в третіх осіб;
 - 4.4. Примусова реалізація майна боржника
 - 4.5. Розподіл стягнутих сум та передача коштів кредиторю (стягувачу) за аграрною розпискою
 - 4.6 Передача предметів.

2 червня 2016 року був прийнятий Закон України “Про аграрні розписки”, який поставив за мету провести революцію у відносинах з примусового виконання рішень, наділяючи стягувачів більшою можливістю впливати на хід таких дій, а відтак — покладаючи на них відповідальність за успішність таких процедур. Ключовим моментом у цьому є визначення стягувачем особи виконавця, якому доручається здійснювати примусове стягнення.

1. Визначення виконавця

На відміну від попередніх відносин, коли всі виконавчі процедури були монополією органів державної виконавчої служби, сьогодні виконавче провадження можуть здійснювати як державні виконавці, так і конкуруючі з ними на ринку приватні виконавці.

Примусове виконання виконавчих написів на аграрних розписок за вибором стягувача покладається на органи державної виконавчої служби (державних виконавців) - за місцем проживання, перебування, роботи боржника або за місцезнаходженням його майна, за місцем примусового виконання поставки за товарною аграрною розпискою, або на приватних виконавців - за місцем проживання, перебування боржника - фізичної особи, за місцезнаходженням боржника - юридичної особи, за місцезнаходженням майна боржника або за місцем примусового виконання поставки за товарною аграрною розпискою.

При виборі виконавця, якому передати до примусового виконання виконавчий напис на аграрній розписці, слід звернути увагу на наступне.

Приватний виконавець не вправі здійснювати стягнення за виконавчим написом на аграрній розписці, якщо боржником є держава, державні органи, Національний банк України, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, державні та комунальні підприємства, установи, організації, юридичні особи, частка держави у статутному капіталі яких перевищує 25 відсотків, та/або які фінансуються виключно за кошти державного або місцевого бюджету, юридична особа, примусова реалізація майна якої заборонена відповідно до закону; діти або фізичні особи, які визнані недієздатними чи цивільна дієздатність яких обмежена, а також за аграрними розписками, кредиторами (стягувачами) за якими є держава, державні органи.

Обраний кредитором виконавець не може виконувати виконавчий напис на аграрній розписці, якщо:

- 1) боржником або кредитором (стягувачем) є сам виконавець, близькі йому особи (особи, які разом проживають, чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням виконавця) і пов'язані з ним особи, відносини з якими можуть впливати на умови або результати діяльності виконавців чи діяльності осіб, яких вони представляють, з урахуванням таких критеріїв: виконавець безпосередньо та/або опосередковано (через пов'язаних осіб) володіє корпоративними правами юридичної особи, яка є стороною виконавчого провадження, чи спільно з юридичною та/або фізичною особою, яка є стороною виконавчого провадження, володіє корпоративними правами будь-якої юридичної особи; виконавець має право та/або повноваження призначати (обирати) одноособовий виконавчий орган або колегіальний склад виконавчого органу/склад наглядової ради зазначених юридичних осіб.
- 2) боржником або стягувачем є особа, яка перебуває у трудових відносинах з таким виконавцем;
- 3) виконавець, близька йому особа або особа, яка перебуває з виконавцем у трудових відносинах, має реальний або потенційний конфлікт інтересів;
- 4) сума стягнення за виконавчим документом з урахуванням сум за виконавчими документами, що вже перебувають на виконанні у приватного виконавця, перевищує мінімальний розмір страхової суми за договором страхування цивільно-правової відповідальності такого приватного виконавця.

2. Звернення до виконавця

Після визначення особи виконавця, якій кредитор (стягувач) доручить здійснювати примусове стягнення за виконавчим написом на аграрній розписці, такому виконавцю сплачується авансовий внесок в розмірі 2 відсотків суми, що підлягає стягненню, але не більше 10 мінімальних розмірів заробітної плати. Стягнення за товарними аграрними розписками у вигляді передачі продукції формально не підлягають авансуванню відповідно до закону, однак на практиці відсутність сплати такого авансового внеску може затримати початок виконавчих дій, що з огляду на специфіку застави за аграрною розпискою може мати вкрай негативні наслідки для кредитора (стягувача). В ряді випадків та певні категорії осіб за законом звільняються від сплати авансового внеску, наприклад у разі звернення до органів державної виконавчої служби від такої сплати звільняються державні органи, інваліди війни, інваліди I та II груп, законні представники дітей-інвалідів і недієздатних інвалідів I та II груп, громадяни, віднесені до категорій 1 та 2 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Авансовий внесок сплачується шляхом перерахування готівки через установу банку на рахунок приватного виконавця або казначейський рахунок державної виконавчої служби, факт такої сплати підтверджується квитанцією. Можливість використання для сплати авансового внеску коштів на банківському рахунку створює додаткові юридичні ризики невизнання такої оплати, адже ч.2 ст.26 Закону України “Про виконавче провадження” передбачає єдиний підтверджуючий документ - квитанцію. Її відсутність є підставою для повернення виконавчого напису на аграрній розписці без виконання відповідно до п.6 ч.4 ст.4 Закону України “Про виконавче провадження”.

Звернення до виконавця здійснюється шляхом направлення заяви у довільній формі, в якій вказуються відомості, що ідентифікують боржника чи можуть сприяти примусовому виконанню рішення (рахунок боржника, місце роботи чи отримання ним інших доходів, конкретне майно боржника та його місцезнаходження, в тому числі предмет застави за аграрною розпискою, тощо), рахунки в банківських установах для отримання ним коштів, стягнутих з боржника, а також зазначає суму, яка частково сплачена боржником за виконавчим документом, за наявності часткової сплати.

До такої заяви додається оригінал виконавчого напису на аграрній розписці, а також квитанція про сплату авансового внеску в розмірі 2 відсотків суми, що підлягає стягненню, але не більше 10 мінімальних розмірів заробітної плати.

3. Початок виконавчого провадження, розшук коштів та майна боржника

Виконавець не пізніше наступного робочого дня з дня надходження до нього виконавчого документа виносить постанову про відкриття виконавчого провадження, в якій зазначає про обов'язок боржника подати декларацію про доходи та майно боржника, попереджає боржника про відповідальність за неподання такої декларації або внесення до неї завідомо неправдивих відомостей. Одночасно з винесенням постанови про відкриття виконавчого провадження відомості про боржника вносяться до Єдиного реєстру боржників (крім відомостей щодо боржників, якими є державні органи, органи місцевого самоврядування, а також боржників, які не мають заборгованості за виконавчим документом про стягнення періодичних платежів більше трьох місяців, та боржників за рішенням немайнового характеру). Нотаріуси, органи, що здійснюють реєстрацію майна, державні реєстратори речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, до яких з метою вчинення правочину щодо відчуження у будь-який спосіб майна звернувся боржник, внесений на день звернення до Єдиного реєстру боржників, у разі відсутності у них інформації про накладення арешту виконавцем на кошти або майно боржника зобов'язані відмовити у вчиненні реєстраційних дій та в день звернення боржника повідомити зазначений у Єдиному реєстрі боржників орган державної виконавчої служби або приватного виконавця про майно, щодо відчуження якого звернувся боржник. Виконавець не пізніше наступного робочого дня з дня отримання такого повідомлення зобов'язаний прийняти рішення про накладення арешту на таке майно в порядку та направити відповідну постанову нотаріусу, органам, що здійснюють реєстрацію майна, не пізніше наступного робочого дня з дня їх винесення.

У разі якщо в заяві кредитора (стягувача) зазначено рахунки боржника у банках, інших фінансових установах, виконавець негайно після відкриття виконавчого провадження накладає арешт на кошти боржника на таких рахунках. У разі якщо в заяві стягувача зазначено конкретне майно боржника, в тому числі що є предметом застави за аграрною розпискою, виконавець негайно після відкриття виконавчого провадження перевіряє в електронних державних базах даних та реєстрах наявність права власності або іншого майнового права боржника на таке майно та накладає на нього арешт. За такою процедурою накладається арешт, зокрема, на транспортні засоби боржника, його сільськогосподарську техніку, нерухомість, інше майно, що відповідно до закону підлягає відображенню в електронних державних базах даних та реєстрах. Копії постанов, якими накладено арешт на майно (кошти) боржника, виконавець надсилає банкам чи іншим фінансовим установам, органам, що здійснюють реєстрацію майна, реєстрацію обтяжень рухомого майна, в день їх винесення. Арешт на цінні папери накладається в порядку, встановленому законодавством про депозитарну систему України.

Арешт на рухоме майно, що не підлягає державній реєстрації, в тому числі майбутній врожай боржника, зібрану сільськогосподарську продукцію, тощо накладається виконавцем після проведення опису такого майна, що повинен бути проведений протягом семи днів з моменту відкриття виконавчого провадження. Виявлені під час опису цінні папери, ювелірні та інші побутові вироби із золота, срібла, платини і металів платинової групи, дорогоцінного каміння і перлів, а також лом і окремі частини таких виробів, на які накладено арешт, підлягають обов'язковому вилученню і не пізніше наступного робочого дня передаються на зберігання установам Національного банку України, які зобов'язані прийняти їх на безоплатній основі. Виконавець також зобов'язаний провести опис, накласти арешт, вилучити у боржника та передати на зберігання кредиторів (стягувачеві) майно, що є предметом застави за аграрною розпискою. Кредитор (стягувач) зобов'язаний прийняти на зберігання предмет застави аграрної розписки. У разі неможливості прийняти на зберігання предмет застави аграрної розписки виконавець за відповідною письмовою заявою стягувача відкладає виконавчі дії на строк до десяти робочих днів. У разі відмови стягувача прийняти на зберігання предмет застави аграрної розписки після завершення строку відкладення виконавчих дій виконавчий документ повертається стягувачу.

Виконавець за потреби може обмежити право користування іншим майном боржника майном, здійснити опечатування або вилучення його у боржника та передати на зберігання іншим особам, про що він виносить постанову або зазначає обмеження в постанові про арешт. Вид, обсяг і строк обмеження встановлюються виконавцем у кожному конкретному випадку з урахуванням властивостей майна, його значення для власника чи володільця, необхідності використання та інших обставин.

Арешт накладається у розмірі суми стягнення з урахуванням виконавчого збору, витрат виконавчого провадження, штрафів та основної винагороди приватного виконавця на все майно боржника або на окремі речі.

Про проведення опису майна (коштів) боржника виконавець виносить постанову про опис та арешт майна (коштів) боржника.

У постанові про опис та арешт майна (коштів) боржника обов'язково зазначаються:

1) якщо опису підлягає земельна ділянка - її розмір, цільове призначення, наявність комунікацій тощо;

2) якщо опису підлягає будівля, споруда, приміщення, квартира - загальна площа, кількість кімнат (приміщень), їх площа та призначення, матеріали стін, кількість поверхів, поверх або поверхи, на яких розташоване приміщення (квартира), інформація про підсобні приміщення та споруди;

3) якщо опису підлягає транспортний засіб - марка, модель, рік випуску, об'єм двигуна, вид пального, пробіг, комплектація, потреба у ремонті, колір тощо.

Копія постанови про опис та арешт майна (коштів) надається сторонам виконавчого провадження.

Протягом всієї процедури виконавчого провадження виконавець збирає інформацію про майно боржника, а тому числі шляхом самостійного направлення запитів, дослідження інформації від кредитора (сягувача), декларації боржника у 10-денний строк з дня відкриття виконавчого провадження. У подальшому така перевірка проводиться виконавцем не рідше ніж один раз на два тижні - щодо виявлення рахунків боржника, не рідше ніж один раз на три місяці - щодо виявлення нерухомого та рухомого майна боржника та його майнових прав, отримання інформації про доходи боржника.

У разі якщо при відкритті виконавчого провадження виконавцем накладено арешт на майно боржника, боржник за погодженням із стягувачем має право передати йому таке майно або реалізувати його та передати кошти від його реалізації стягувачу в рахунок повного або часткового погашення боргу за виконавчим документом. У разі продажу майна боржника покупець повинен внести кошти за придбане майно на рахунок органу державної виконавчої служби або приватного виконавця. Після передачі майна стягувачу або внесення покупцем коштів на рахунок органу державної виконавчої служби або приватного виконавця арешт з проданого майна боржника знімається за постановою виконавця.

4. Звернення стягнення на виявлені кошти та майно, передача предметів.

В залежності від того, що стягується за виконавчим написом на підставі аграрної розписки — звертається стягнення на кошти та майно боржника, вживаються заходи з примусової передачі предметів, в тому числі щодо майна боржника, яке перебуває у третіх осіб.

4.1. Звернення стягнення на кошти;

Звернення стягнення на кошти боржника полягає в їх арешті та вилученні (списанні коштів з рахунків). Про звернення стягнення на майно боржника виконавець вносить постанову.

Стягнення за виконавчим написом на аграрній розписці звертається в першу чергу на кошти боржника у національній та іноземній валютах, інші цінності, у тому числі на кошти на рахунках боржника у банках та інших фінансових установах.

Платіжні вимоги на примусове списання коштів надсилаються не пізніше наступного робочого дня після накладення арешту та в подальшому не пізніше наступного робочого дня з дня отримання інформації про наявність коштів на рахунках.

Забороняється звернення стягнення та накладення арешту на кошти на рахунках платників у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, на кошти, що перебувають на поточних рахунках із спеціальним режимом використання, відкритих відповідно до Законів України "Про теплопостачання", "Про електроенергетику", та на спеціальному рахунку експлуатуючої організації (оператора) відповідно до Закону України "Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки", на кошти на інших рахунках боржника, накладення арешту та/або звернення стягнення на які заборонено законом.

Готівкові кошти, виявлені у боржника, вилучаються та зараховуються на відповідні рахунки органів державної виконавчої служби, приватного виконавця не пізніше наступного робочого дня після вилучення, про що складається акт.

У разі якщо кошти боржника в іноземній валюті розміщені на рахунках, внесках або на зберіганні у банку чи іншій фінансовій установі, які мають право на продаж іноземної валюти на внутрішньому валютному ринку, виконавець зобов'язує їх продати протягом семи робочих днів іноземну валюту в сумі, необхідній для погашення боргу.

У разі якщо такі кошти розміщені в банку або іншій фінансовій установі, які не мають права на продаж іноземної валюти на внутрішньому валютному ринку, виконавець зобов'язує їх перерахувати протягом семи робочих днів такі кошти до банку або іншої фінансової установи за вибором виконавця, що має таке право, для їх реалізації відповідно до частини першої цієї статті.

У разі обчислення суми боргу в іноземній валюті виконавець у результаті виявлення у боржника коштів у відповідній валюті стягує такі кошти на валютний рахунок органу державної виконавчої служби, а приватний виконавець - на відповідний рахунок приватного виконавця для їх подальшого перерахування стягувачу. У разі виявлення коштів у гривнях чи іншій валюті виконавець за правилами, встановленими частинами першою і другою цієї статті, дає доручення про купівлю відповідної валюти та перерахування її на валютний рахунок органу державної виконавчої служби, а приватний виконавець - на відповідний рахунок приватного виконавця. Витрати у зв'язку з валютнообмінними фінансовими операціями та інші витрати, пов'язані з перерахуванням коштів, покладаються на боржника.

4.2. Звернення стягнення на майно

Звернення стягнення на майно боржника полягає в його арешті, вилученні та реалізації.

У разі відсутності у боржника коштів та інших цінностей, достатніх для задоволення вимог стягувача, стягнення невідкладно звертається також на належне боржнику інше майно, крім майна, на яке згідно із законом не може бути накладено стягнення. Звернення стягнення на майно боржника не зупиняє звернення стягнення на кошти боржника. Боржник має право запропонувати види майна чи предмети, які необхідно реалізувати в першу чергу. Черговість стягнення на кошти та інше майно боржника остаточно визначається виконавцем.

У разі якщо накладається арешт на майно юридичної особи (фізичної особи - підприємця), воно реалізується лише у разі відсутності у такої особи коштів в обсязі, необхідному для покриття заборгованості, а сама реалізація здійснюється такої черговості:

- 1) майно, що безпосередньо не використовується у виробництві (предмети інтер'єру офісів, готова продукція та товари тощо);
- 2) об'єкти нерухомого майна, верстати, обладнання, сільськогосподарська техніка, інші основні засоби, а також сировина і матеріали, призначені для використання у виробництві.

Стягнення на майно боржника звертається в розмірі та обсязі, необхідних для виконання за виконавчим документом, з урахуванням стягнення виконавчого збору, витрат виконавчого провадження, штрафів, накладених на боржника під час виконавчого провадження, основної винагороди приватного виконавця. У разі якщо боржник володіє майном разом з іншими особами, стягнення звертається на його частку, що визначається судом за поданням виконавця.

У разі якщо сума, що підлягає стягненню за виконавчим провадженням, не перевищує 20 розмірів мінімальної заробітної плати, звернення стягнення на єдине житло боржника та земельну ділянку, на якій розташоване таке житло, не здійснюється. У такому разі виконавець зобов'язаний вжити заходів для виконання рішення за рахунок іншого майна боржника.

Вилучення арештованого майна з передачею його для реалізації здійснюється у строк, встановлений виконавцем, але не раніше ніж через п'ять робочих днів після накладення арешту. Продукти та інші речі, що швидко псуються, вилучаються і передаються для продажу негайно після накладення арешту.

Звернення стягнення на об'єкти нерухомого майна здійснюється у разі відсутності в боржника достатніх коштів чи рухомого майна. При цьому в першу чергу звертається стягнення на окрему від будинку земельну ділянку, інше приміщення, що належать боржнику. В останню чергу звертається стягнення на житловий будинок чи квартиру, в якому фактично проживає боржник, об'єкти виробничого призначення юридичної особи.

Разом із об'єктом нерухомого майна стягнення звертається також на прилеглу земельну ділянку, що належить боржнику.

У разі звернення стягнення на об'єкт нерухомого майна виконавець здійснює в установленому законом порядку заходи щодо з'ясування належності майна боржнику на праві власності, а також перевірки, чи перебуває це майно під арештом. Лише після документального підтвердження належності боржнику на праві власності об'єкта нерухомого майна виконавець накладає на нього арешт та вносить відомості про такий арешт до відповідного реєстру у встановленому законодавством порядку. Про накладення арешту на об'єкт нерухомого майна, заставлене третім особам, виконавець невідкладно повідомляє таким особам.

У разі якщо право власності на нерухоме майно боржника не зареєстровано в установленому законом порядку, виконавець звертається до суду із заявою про вирішення питання про звернення стягнення на таке майно. У разі відсутності технічної документації на майно, у зв'язку з чим його неможливо підготувати до реалізації, виготовлення такої документації здійснюється за зверненням виконавця в установленому законодавством порядку за рахунок додаткового авансування стягувача. У разі якщо стягувач протягом 10 робочих днів з дня

одержання відповідного повідомлення виконавця не авансує витрати, пов'язані з підготовкою технічної документації на майно, виконавчий документ повертається стягувачу, за умови що відсутнє інше майно у боржника, на яке можливо звернути стягнення.

При зверненні стягнення на майно, що є предметом застави за аграрною розпискою, за рахунок коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна, здійснюється відшкодування кредитору (стягувачу) авансового внеску, потім відшкодовуються витрати виконавця, непокриті авансовим внеском, після чого кошти перераховуються заставодержателю та, у разі здійснення виконання державним виконавцем, стягується виконавчий збір в розмірі 10% фактично стягнутих сум.

Примусове звернення стягнення на нерухоме майно, що є предметом застави за аграрною розпискою, здійснюється виконавцем з урахуванням положень Закону України "Про іпотеку".

У разі якщо майно боржника перебуває у заставі інших осіб, задоволення вимог стягувача, який не є заставодержателем, може бути здійснене шляхом звернення стягнення та таке майно, якщо:

- 1) право застави виникло після ухвалення судом рішення про стягнення з боржника коштів;
- 2) вартість предмета застави перевищує розмір заборгованості боржника заставодержателю;
- 3) наявна письмова згода заставодержателя.

Про звернення стягнення на заставлене майно для задоволення вимог стягувачів, які не є заставодержателями, виконавець повідомляє заставодержателю не пізніше наступного дня після накладення арешту на майно або коли йому стало відомо, що арештоване майно боржника перебуває в заставі. Якщо заставодержатель не є стягувачем у виконавчому провадженні, йому виплачуються кошти після належного підтвердження права на заставлене майно, і лише після задоволення в повному обсязі вимог заставодержателя залишок коштів використовується для задоволення вимог інших стягувачів.

Майбутній врожай на полі для цілей виконавчого провадження розглядається у якості рухомого майна. Збирання майбутнього врожаю здійснюється його новим власником після завершення звернення стягнення на таке майно.

У разі, якщо технологічний процес вирощування продукції вимагає збирання врожаю для недопущення його втрати або істотної погіршення якості, таке збирання за згодою виконавця може бути здійснене боржником, при цьому виконавцем проводиться опис та арешт зібраної боржником продукції, яка в частині, що є предметом застави за аграрною розпискою, передається на зберігання кредитору (стягувачу). У разі ухилення боржника від збирання продукції за наявності потреби у терміновому збиранні врожаю для недопущення його втрати або істотної погіршення якості, за згодою виконавця таке збирання може бути здійснене боржником самостійно або із залученням третіх осіб. При цьому виконавцем проводиться опис та арешт зібраної кредитorem (стягувачем) продукції боржника, яка в частині, що є предметом застави за аграрною розпискою, передається на зберігання кредитору (стягувачу).

Опис та арешт майна здійснюються виконавцем не пізніше як на п'ятий робочий день з дня отримання інформації про його місцезнаходження. У разі виявлення майна виконавцем під час проведення перевірки майнового стану боржника за місцем проживання (перебування) фізичної особи та місцезнаходженням юридичної особи здійснюються опис та арешт цього майна в день такої перевірки.

4.3. Звернення стягнення на майно боржника, що перебуває в третіх осіб

У разі встановлення особи, якій боржник відвантажив майно, яке є предметом застави за аграрною розпискою, або особи, у якій перебуває майно боржника, на яке можна звернути стягнення, такі відомості надаються виконавцеві.

Після надходження виконавцю відомостей про наявність майна боржника у третьої особи виконавець проводить опис такого майна, накладає на нього арешт, вилучає його і реалізує в загальному порядку. Якщо особа, в якій перебуває майно боржника, перешкоджає виконавцю у вилученні такого майна, воно вилучається виконавцем у примусовому порядку.

Особа, яка вважає що виконавець здійснив опис та наклав арешт на її майно, а не на майно боржника, звертається до суду з позовом про визнання права власності та виключення її майна з опису. В такому разі кредитор за аграрною розпискою вправі звернутися до такої особи із зустрічним позовом про задоволення відповідно до ч.4 ст.13 Закону України "Про аграрні розписки" вимог до боржника за аграрною розпискою за рахунок майна особи, що придбала у боржника майно, що є предметом застави за аграрною розпискою, до виконання боржником зобов'язань за аграрною розпискою.

4.4. Примусова реалізація майна боржника

Визначення вартості арештованого майна боржника, на яке здійснюється стягнення, здійснюється за взаємною згодою сторонами виконавчого провадження. У разі якщо сторони виконавчого провадження, а також заставодержатель у 10-денний строк з дня винесення виконавцем постанови про арешт майна боржника не досягли згоди щодо вартості майна та письмово не повідомили виконавця про визначену ними вартість майна, виконавець самостійно визначає вартість майна боржника. Звіт про оцінку майна має бути складений не раніше дати винесення постанови про арешт такого майна.

У разі якщо сторони виконавчого провадження не дійшли згоди щодо визначення вартості майна, визначення вартості майна боржника здійснюється виконавцем за ринковими цінами, що діють на день визначення вартості майна.

Для проведення оцінки за регульованими цінами, оцінки нерухомого майна, транспортних засобів, повітряних, морських та річкових суден виконавець залучає суб'єкта оціночної діяльності - суб'єкта господарювання.

У разі якщо визначити вартість майна (окремих предметів) складно, виконавець має право залучити суб'єкта оціночної діяльності - суб'єкта господарювання для проведення оцінки майна.

Виконавець повідомляє про результати визначення вартості чи оцінки майна сторонам не пізніше наступного робочого дня після дня визначення вартості чи отримання звіту про оцінку. У разі якщо сторони не згодні з результатами визначення вартості чи оцінки майна, вони мають право оскаржити їх у судовому порядку в 10-денний строк з дня отримання відповідного повідомлення. Сторона вважається ознайомленою з результатами визначення вартості чи оцінки арештованого майна, якщо їй надіслано повідомлення про результати визначення вартості чи оцінки майна за адресою, зазначеною у виконавчому документі, або за місцем фактичного проживання чи перебування такої сторони, достовірно встановленим виконавцем.

Оскарження в судовому порядку результатів визначення вартості чи оцінки майна не зупиняє передачі майна на реалізацію, крім випадків зупинення передачі майна на реалізацію судом.

Звіт про оцінку майна у виконавчому провадженні є дійсним протягом шести місяців з дня його підписання суб'єктом оціночної діяльності - суб'єктом господарювання. Після закінчення цього строку оцінка майна проводиться повторно.

Якщо строк дійсності звіту про оцінку майна закінчився після передачі майна на реалізацію, повторна оцінка такого майна не проводиться.

Реалізація арештованого майна здійснюється шляхом електронних торгів або за фіксованою ціною.

Реалізація за фіксованою ціною застосовується щодо майна, оціночна вартість якого не перевищує 50 мінімальних розмірів заробітної плати. Реалізація за фіксованою ціною не застосовується до нерухомого майна, транспортних засобів, повітряних, морських та річкових суден незалежно від вартості такого майна.

Початкова ціна продажу нерухомого майна визначається його оцінкою.

Не реалізоване на електронних торгах нерухоме майно виставляється на повторні електронні торги за ціною, що становить 85 відсотків, а рухоме майно - 75 відсотків оцінки його вартості.

У разі повторної нереалізації майна нерухоме майно виставляється на треті електронні торги за ціною, що становить 70 відсотків, а рухоме майно - 50 відсотків оцінки його вартості.

У разі нереалізації майна на третіх електронних торгах виконавець повідомляє про це стягувачу і пропонує йому вирішити питання про залишення за собою нереалізованого майна. У разі якщо стягувач протягом 10 робочих днів з дня отримання повідомлення виконавця письмово не заявив про своє бажання залишити за собою нереалізоване майно, арешт з майна знімається і воно повертається боржникові. За відсутності у боржника іншого майна, на яке може бути звернено стягнення, виконавчий документ повертається стягувачу без виконання.

У разі якщо стягувач виявив бажання залишити за собою нереалізоване майно, він зобов'язаний протягом 10 робочих днів з дня надходження від виконавця відповідного повідомлення внести на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби або рахунок приватного виконавця різницю між початковою вартістю нереалізованого майна та сумою коштів, що підлягають стягненню на його користь, якщо початкова вартість нереалізованого майна перевищує суму боргу, яка підлягає стягненню за виконавчим документом. За рахунок перерахованих стягувачем коштів оплачуються витрати виконавчого провадження, задовольняються вимоги інших стягувачів та стягуються виконавчий збір і штрафи, а залишок коштів повертається боржникові.

Майно передається стягувачу за ціною третіх електронних торгів або за фіксованою ціною. Про передачу майна стягувачу в рахунок погашення боргу виконавець виносить постанову. За фактом такої передачі виконавець складає акт. Постанова та акт є підставами для подальшого оформлення стягувачем права власності на таке майно.

У разі якщо від продажу частини майна виручено суму, необхідну для задоволення вимог стягувача, сплати виконавчого збору, відшкодування витрат виконавчого провадження, а також сплати штрафу, продаж арештованого майна припиняється.

5.5. Розподіл стягнутих сум

Розподіл стягнутих виконавцем з боржника за виконавчим провадженням грошових сум (списаних з рахунків, вилучених у вигляді готівки, одержаних від реалізації майна боржника) здійснюється у такій черговості:

- 1) у першу чергу повертається авансовий внесок стягувача на організацію та проведення виконавчих дій;
- 2) у другу чергу компенсуються витрати виконавчого провадження, не покриті авансовим внеском стягувача;
- 3) у третю чергу задовольняються вимоги стягувача та стягується виконавчий збір у розмірі 10 відсотків фактично стягнутої суми або основна винагорода приватного виконавця пропорційно до фактично стягнутої з боржника суми;
- 4) у четверту чергу стягуються штрафи, накладені виконавцем відповідно до вимог цього Закону.

Розподіл грошових сум здійснюється в міру їх стягнення.

У разі якщо стягнутої суми недостатньо для задоволення вимог усіх стягувачів за виконавчими документами до одного боржника, кошти розподіляються виконавцем між стягувачами в такій черговості:

- 1) у першу чергу задовольняються забезпечені заставою кредитора (стягувача) на підставі виконавчого напису на аграрній розписці вимоги щодо стягнення з вартості заставленого за аграрною розпискою майна;
- 2) у другу чергу задовольняються вимоги щодо стягнення аліментів, відшкодування збитків та шкоди, завданих внаслідок кримінального або адміністративного правопорушення, каліцтва або іншого ушкодження здоров'я, а також у зв'язку із втратою годувальника;
- 3) у третю чергу задовольняються вимоги працівників, пов'язані з трудовими правовідносинами;
- 4) у четверту чергу задовольняються вимоги стягувачів за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, вимоги щодо збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та вимоги щодо податків та інших платежів до бюджету;
- 5) у п'яту чергу задовольняються всі інші вимоги.

Вимоги стягувачів кожної наступної черги задовольняються після задоволення в повному обсязі вимог стягувачів попередньої черги. У разі якщо стягнутої суми недостатньо для задоволення в повному обсязі всіх вимог однієї черги, вимоги задовольняються пропорційно до належної кожному стягувачу суми. Вимоги стягувачів щодо виплати заборгованості із заробітної плати та інші вимоги, пов'язані з трудовими правовідносинами, задовольняються в порядку надходження виконавчих документів.

У разі якщо виконавчі документи щодо виплати заборгованості із заробітної плати та інших вимог, пов'язаних із трудовими правовідносинами, надійшли протягом одного дня і стягнутої суми недостатньо для задоволення в повному обсязі всіх вимог за такими виконавчими документами, відповідні вимоги задовольняються пропорційно до належної кожному стягувачу суми.

Грошові суми, стягнуті з боржника (у тому числі одержані від реалізації майна боржника), зараховуються на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби, рахунок приватного виконавця.

За письмовою заявою стягувача - фізичної особи стягнуті грошові суми перераховуються виконавцем на зазначений стягувачем рахунок у банку або іншій фінансовій установі чи надсилаються на адресу стягувача поштовим переказом, що здійснюється за його рахунок, крім переказу аліментних сум. Стягувачу - юридичній особі стягнуті грошові суми перераховуються виконавцем у встановленому порядку на визначені стягувачем рахунки.

Не допускається виплата стягувачу стягнутих сум готівкою або виплата стягнутих сум іншим особам, які не є стягувачами.

Забороняється використовувати стягнуті з боржників грошові суми, що підлягають виплаті стягувачам, на цілі, не передбачені цією статтею, а також звертати на них стягнення для виплати іншим особам, які не є стягувачами за виконавчими документами, під час примусового виконання яких такі суми стягнуто (крім випадків, коли стягувач є одночасно боржником в іншому виконавчому провадженні).

Стягнуті з боржника кошти, що залишилися після задоволення всіх вимог за виконавчими документами, перераховуються боржнику (крім випадків повернення коштів іншим особам).

У разі якщо стягнуті з боржника грошові суми не витребовані стягувачем протягом одного року з дня їх зарахування на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби, рахунок приватного виконавця, такі суми зараховуються до Державного бюджету України в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, за умови повідомлення виконавцем стягувача про наявність стягнутих на його користь грошових сум.

4.6. Передача стягувачу предметів, зазначених у виконавчому документі

Під час виконання виконавчих написів на товарних аграрних розписках про передачу кредиту (стягувачу) сільськогосподарської продукції — предмету зобов'язань за товарною аграрною розпискою, та досягнення згоди стягувачем і боржником щодо якості такого майна, яке є предметом застави за аграрною розпискою, виконавець вилучає у боржника в присутності понятих предмети, зазначені у виконавчому документі, і передає їх стягувачу або його представнику, про що складає акт вилучення у боржника майна, та передачі його стягувачу. Цей акт складається у трьох примірниках. Один примірник акта залишається у виконавчому провадженні, інші - вручаються стягувачу та боржникові або їх представникам під підпис.

У разі письмової відмови стягувача від одержання предметів, вилучених у боржника, під час виконання виконавчого напису нотаріуса про передачу їх стягувачу виконавець у присутності понятих повертає зазначені предмети боржникові, про що складає акт, і виносить постанову про закінчення виконавчого провадження. При цьому внесений кредитором (стягувачем) авансовий внесок поверненню не підлягає.

У разі відсутності боржника передача майна проводиться без його участі за участю стягувача або його представника та двох понятих.

Якщо під час виконання виконавчого напису на товарній аграрній розписці про передачу кредиту (стягувачу) сільськогосподарської продукції — предмету зобов'язань за товарною аграрною розпискою, виявлено лише частину такої продукції, виконавець здійснює її передачу в установленому порядку, про що робить відмітку у виконавчому документі та виносить постанову про повернення виконавчого документа стягувачу.

Якщо стягувачем та боржником не досягнуто згоди щодо якості сільськогосподарської продукції, яка підлягає передачі на підставі виконавчого напису нотаріуса на товарній аграрній розписці, виконавець виносить постанову про відкладення виконавчих дій та залучає для визначення якості предмета застави аграрної розписки експертну установу, зазначену в аграрній розписці. У разі якщо в аграрній розписці не визначено експертну установу або на день виникнення спору вона не має відповідно до законодавства повноважень здійснювати необхідні експертизи, виконавець своєю постановою самостійно призначає експерта за заявою сторін або з власної ініціативи. В такому разі передача стягувачу сільськогосподарської продукції здійснюється після отримання результатів експертизи, в якій зазначено її якість і відповідно може бути обрахована правильна кількість (за умови визначення в аграрній розписці відповідних формул перерахунку).

У разі якщо у боржника не була виявлена сільськогосподарська продукція, яку він за виконавчим написом має передати стягувачу, в тому числі майбутній врожай на корню, а здійснені виконавцем відповідно до закону заходи щодо розшуку такого предмета застави виявилися безрезультатними, виконавчий документ, на підставі якого відкрито виконавче провадження, повертається стягувачу. В такому випадку виконавчий напис може бути повторно поданий для примусового виконання відповідно до закону.

Якщо у боржника не була виявлена сільськогосподарська продукція, яку він за виконавчим написом має передати стягувачу, але виявлений майбутній врожай на корню, виконавець проводить опис та арешт такого майбутнього врожаю та передає його на зберігання кредитору (стягувачу). Збирання врожаю за згодою виконавця може бути здійснене боржником, при цьому виконавцем проводиться опис та арешт зібраної боржником продукції, яка передається кредиту (стягувачу) в частині, що підлягає передачі на підставі виконавчого напису нотаріуса на товарній аграрній розписці. У разі ухилення боржника від збирання продукції за наявності потреби у терміновому збиранні врожаю для недопущення його втрати або істотної погіршення якості, за згодою виконавця таке збирання може бути здійснене кредитором (стягувачем) самостійно або із залученням третіх осіб. При цьому зібрана продукція передається кредиту (стягувачу) в частині, що підлягає передачі на підставі виконавчого напису нотаріуса на товарній аграрній розписці, а на решту накладається арешт згідно акту опису та арешту майна.

ДОДАТОК 2: МЕТОДИКА ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ ЗАСТАВИ МАЙБУТНЬОГО ВРОЖАЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ЗА АГРАРНИМИ РОЗПИСКАМИ

1. Цю Методику розроблено відповідно до статей 1 та 8 Закону України "Про аграрні розписки" (далі - Закон).

2. Ця Методика регламентує правила проведення моніторингу застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції за аграрними розписками однією із сторін (кредитором або боржником) за якими є суб'єкт господарювання державної форми власності.

3. Метою здійснення моніторингу застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції за аграрними розписками є перевірка наявності і стану відповідної сільськогосподарської продукції на земельній ділянці боржника за аграрною розпискою (надалі - боржник), якою забезпечується виконання його зобов'язань згідно з даними бухгалтерського та податкового обліку, що ведеться суб'єктом господарювання. Після збору врожаю моніторинг здійснюється з метою перевірки наявності і стану відповідної зібраної сільськогосподарської продукції в місцях її зберігання згідно з даними бухгалтерського та податкового обліку, що ведеться суб'єктом господарювання.

4. У цьому Положенні терміни живляються в значеннях, наведених у Законі.

5. Моніторинг застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції за аграрними розписками, виданими суб'єктами господарювання інших форм власності, може регулюватися положеннями цього Наказу, якщо інше не передбачено законодавством або аграрною розпискою.

6. Підставою для здійснення моніторингу застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції на визначеній земельній ділянці є внесення в Реєстр аграрних розписок запису про аграрну розписку, що в порядку, передбаченому законодавством України, забезпечується заставою майбутнього врожаю з цієї земельної ділянки.

7. Право на здійснення моніторингу застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції, надається Кредитору за аграрною розпискою (надалі - кредитор).

8. Кредитор має право здійснювати моніторинг застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції, що є предметом застави за аграрною розпискою, яка йому видана, самостійно або із залученням третіх осіб на підставі окремих цивільно-правових договорів, що укладаються в передбаченому законом порядку.

9. Повноваження кредитора що самостійно здійснює моніторинг застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції, яка є предметом застави за його аграрною розпискою, підтверджуються витягом з Реєстру аграрних розписок та довіреністю або іншим документом, який засвідчує особу кредитора або повноваження представника кредитора діяти від його імені без довіреності (витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, тощо).

10. Повноваження кредитора, що здійснює моніторинг застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції, який є предметом застави за його аграрною розпискою, із залученням третіх осіб на підставі окремих цивільно-правових договорів, підтверджуються витягом з Реєстру аграрних розписок, відповідним цивільно-правовим договором (витягом з такого договору), довіреністю або іншим документом, який свідчить про таку третю особу або повноваження її представника діяти без довіреності (витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, тощо).

11. Вказані в пунктах 9 та 10 документи є достатніми для проведення моніторингу застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції за аграрними розписками, і оформлення додаткових документів не є необхідним.

12. Моніторинг застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції за аграрними розписками може проводитися у будь-який час з моменту реєстрації аграрної розписки.

13. Моніторинг може здійснюватися протягом всього строку дії застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції, якщо інше не встановлено за домовленістю боржника та кредитора за відповідною аграрною розпискою.

14. Кредитор має право приступити до здійснення моніторингу застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції за своїми аграрними розписками без повідомлення боржника.

15. Здійснення моніторингу за власним вибором кредитора передбачає:

15.1 спостереження за наявністю на земельній ділянці біологічних активів майбутнього врожаю, що є предметом застави за аграрною розпискою;

15.2 спостереження за ходом проведення боржником відповідних технологічних процесів з вирощування майбутнього врожаю, що є предметом застави за аграрною розпискою;

15.3 проведення перевірки якості виконаних боржником відповідних технологічних процесів з вирощування майбутнього врожаю, що є предметом застави за аграрною розпискою;

15.4 отримання від боржника завчасного повідомлення про заплановані строки та послідовність збору сільськогосподарської продукції, що є предметом застави за аграрною розпискою;

15.5 спостереження за ходом проведення боржником заходів зі збирання та забезпечення зберігання зібраної сільськогосподарської продукції, що є предметом застави за аграрною розпискою;

15.6. безперешкодний доступ до супроводження транспортних засобів, якими переміщується зібрана сільськогосподарська продукція, що є предметом застави за аграрною розпискою;

15.7. спостереження за процесами зберігання зібраної сільськогосподарської продукції, що є предметом застави за аграрною розпискою.

16. Здійснення моніторингу застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції за аграрними розписками може здійснюватися за вибором кредитора за місцезнаходженням предмету застави за аграрною розпискою, за місцезнаходженням боржника, за аграрною розпискою чи за власним місцезнаходженням.

17. Для здійснення моніторингу застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції за аграрними розписками кредитор або залучена ним третя особа має право безперешкодного доступу до земельних ділянок, на яких вирощується майбутній врожай, що є предметом застави за аграрною розпискою.

18. Для здійснення моніторингу застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції за аграрними розписками кредитор або залучена ним третя особа має право в присутності боржника, одного з його близьких осіб або його представників входити до приміщень, де зберігається зібрана сільськогосподарська продукція, що є предметом застави за аграрною розпискою, та вчиняти в них дії для перевірки дотримання боржником технологічних процесів зберігання зібраної продукції.

19. При здійсненні моніторингу кредитор та залучені ним треті особи зобов'язані уникати безпосереднього втручання господарську діяльність боржника, якщо інше не передбачено законодавством України або аграрною розпискою.

20. У разі виявлення під час моніторингу порушень боржником технологічних процесів вирощування сільськогосподарської продукції, майбутній врожай якої є предметом застави за аграрною розпискою, що ставить під загрозу отримання майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції у звичайному обсязі, кредитор має право скласти акт про порушення технології виробництва за формою (додаток 1), та вимагати від боржника усунути таке порушення у визначений в такому акті розумний строк.

21. Складений відповідно до пункту 20 акт негайно вручається боржнику або направляється йому рекомендованим листом засобами поштового зв'язку, якщо сторони не погодили в аграрній розписці інший спосіб обміну повідомленнями.

22. Якщо вимоги, викладені в акті про порушення технології виробництва, не будуть усунуті боржником протягом вказаного в акті строку, кредитор має право з метою порятунку майбутнього врожаю, що є заставою за аграрною розпискою, самостійно або із залученням третіх осіб завершити вирощування майбутнього врожаю.

23. Витрати кредитора на виконання зазначених в пункті 22 заходів відшкодовуються боржником в порядку, передбаченому законодавством України.

24. Протягом всього часу здійснення заходів, передбачених пунктом 22 цієї Методики, боржник має право поновити самостійне вирощування майбутнього врожаю, що є предметом застави за його аграрною розпискою, про що повинен повідомити кредитора шляхом вручення повідомлення особисто під підпис або направлення рекомендованим листом засобами поштового зв'язку, якщо сторони не погодили в аграрній розписці інший спосіб обміну повідомленнями.

25. В разі застосування заходів, передбачених пунктом 22 цієї Методики, кредитор зобов'язаний повідомити боржника про заплановані строки та послідовність збору сільськогосподарської продукції. Таке повідомлення за вибором кредитора здійснюється шляхом вручення боржнику особисто під підпис або направляється йому рекомендованим листом засобами поштового зв'язку, якщо сторони не погодили в аграрній розписці інший спосіб обміну повідомленнями.

26. Під час збору кредиторм сільськогосподарської продукції в межах процедур пункту 22 цієї Методики, боржник має право спостерігати за ходом проведення заходів зі збирання та забезпечення зберігання зібраної сільськогосподарської продукції, що є предметом застави за його аграрною розпискою, безперешкодно супроводжувати транспортні засоби, якими переміщується зібрана сільськогосподарська продукція, здійснювати спостереження за процесами зберігання зібраної сільськогосподарської продукції.

27. В момент завершення кредиторм дій зі збирання сільськогосподарської продукції, в разі застосування ним пункту 22 цієї Методики, кредитор складає акт за формою, що додається (додаток 2), в якому фіксує загальний обсяг зібраної сільськогосподарської продукції та зазначає місце і умови її зберігання. Такий акт за вибором кредитора вручається боржнику особисто під підпис або направляється йому рекомендованим листом засобами поштового зв'язку, якщо сторони не погодили в аграрній розписці інший спосіб обміну повідомленнями.

28. Кредитор на вимогу боржника зобов'язаний негайно передати зібрану сільськогосподарську продукцію боржнику за аграрною розпискою або визначений ним особі в кількості, що перевищує обсяг встановленого в аграрній розписці предмету застави.

29. Якщо інше не передбачене законом або аграрною розпискою, до моменту повного відшкодування боржником понесених кредиторм витрат на дорожчування сільськогосподарської продукції в порядку, передбаченому пунктом 22 цієї Методики, кредитор має право притримати зібрану сільськогосподарську продукцію в кількості, що перевищує погоджений в аграрній розписці обсяг застави. Вартість сільськогосподарської продукції що притримується не може перевищувати понесених кредиторм витрат на здійснення заходів, передбачених пунктом 22 цієї Методики.

30. У разі незгоди з вимогами, викладеними в акті про порушення технології виробництва, боржник має право звернутися до аграрного арбітра - організації, визначеної Міністерством аграрної політики та продовольства України для вирішення таких спорів.

31. Аграрний арбітр зобов'язаний розглянути спір та прийняти остаточне рішення у спорі, яке буде обов'язковим для сторін, протягом двох робочих днів з дня отримання скарги з доданим оскаржуваним актом кредитора про порушення технології виробництва.

32. До вирішення такого спору аграрним арбітром кредитор не має права здійснювати заходи, передбачені пунктом 22 цієї Методики, в тому числі збирання сільськогосподарської продукції та передачу її на зберігання.

33. За відсутності рішення аграрного арбітра протягом визначеного законом строку скарга боржника вважається безпідставною та відхиленою.

34. У разі незгоди сторін з рішенням аграрного арбітра його рішення може бути оскаржене до суду.

35. У разі заподіяння в ході здійснення моніторингу застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції за аграрними розписками збитків боржнику або іншим особам, такі збитки відшкодовуються в порядку, передбаченому законодавством України.

Додаток 1

до Методики здійснення моніторингу застави
майбутнього врожаю сільськогосподарської
продукції за аграрними розписками

АКТ

про порушення технології виробництва

від "___" _____ 20__ року

№ _____

За результатами проведеного _____
(найменування кредитора за аграрною розпискою)
моніторингу застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції за аграрними розписками

_____ (найменування боржника за аграрною розпискою), код за

_____ (ЄДРПОУ або реєстраційний номер облікової картки платника податків*)

встановлено наступне: _____

(зміст з посиланням на пункти технічних умов або інших документів, що регламентують здійснення робіт)

Для усунення встановлених порушень вимагається вжити наступні заходи:

(зміст з посиланням на пункти технічних умов або інших документів, що регламентують здійснення робіт)

Строк для вжиття заходів з метою усунення порушень «___» год _____ хв. «___» _____ 20__ р.

Акт складається у двох примірниках.

Кредитор за аграрною розпискою

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Додаток.

1. Копія аграрної розписки

2. Копія витягу з Реєстру аграрних розписок та інших документів та інших документів, що посвідчують повноваження кредитора за аграрною розпискою самостійно чи з залученням третіх осіб здійснювати моніторинг застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції за аграрними розписками

*** Для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган доходів і зборів і мають відмітку у паспорті, зазначаються серія та номер паспорта.**

Додаток 2

до Методики здійснення моніторингу застави
майбутнього врожаю сільськогосподарської
продукції за аграрними розписками

АКТ

про результати збирання сільськогосподарської продукції

Найменування продукції	Відомості про якість та опис продукції	Виробництво продукції	Зберігання		
			Зібрано продукції, <i>ц</i>	Витрати на вироснування (в т. ч. збирання), <i>тис. грн.</i>	Місце та вартість зберігання
А	Б	1	2	3	4

Кредитор за аграрною розпискою

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)